

УДК 657:332:33

Л. В. Коваль,
к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0003-3637-850x

В. В. Домбровська,
магістр факультету обліку та аудиту,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0001-6697-2126

DOI: 10.32702/2306-6806.2019.5.89

ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

L. Koval,
PhD in Economics, Associate Professor of the Accounting Department, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia
V. Dombrovska,
Master's degree of the Accounting Department, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia

ACCOUNTING IN MANAGEMENT OF LAND RESOURCES

У статті розглянуто, що земля на сьогодні розглядається як простір, на якому відбуватиметься господарська діяльність на основі права на землю, що відповідає чинному законодавству. Земельні відносини в сучасному світі, відіграють важливу роль. Земля як об'єкт управління є багатовимірним "тілом", але засобом виробництва стає тільки тоді, коли починає функціонувати в процесі виробництва. Сформовано сучасний землеустрій в системі управління земельними ресурсами. Визначено та охарактеризовано мету обліку земельних ресурсів, що є наданням інформації у кількісному, якісному та вартісному вимірниках землі, які належать підприємству. Представлено облік земельних ділянок за якістю, що проводиться за всіма категоріями земель, а також проведення обліку якості земель.

The article considers that the land today is considered as the space on which the economic activity will take place on the basis of the right to land, which is in accordance with the current legislation. Today, land relations in the modern world, play an important role. The land as a control object is a multidimensional "body", but a means of production becomes only when it begins to function in the production process. Formed land management system in the system of land resources management. The purpose of land resources accounting is defined and characterized, which is the provision of information in quantitative, qualitative and cost meters of land owned by the enterprise. The registration of land plots in quality carried out for all categories of land, as well as the quality of land registration is presented.

The purpose of land registry management is to provide information in quantitative, qualitative and cost metrics for land belonging to the enterprise by ownership or lease, based on data from primary documents and registers of analytical and synthetic accounting. The received information allows to receive effective operational and strategic management decisions concerning optimal and purposeful use of land resources taking into account the ecological component. Getting this information in a complete, unbiased and reliable state allows you to conduct a complete accounting of land plots. The methodological bases for keeping records of land plots and the costs of their ecologization are fixed in the accounting regulations (standards). The account provides for a quantitative description of land owned, in particular in the state, private and communal, as well as land leased. There is also information on land taxed and not taxed. Particular attention is paid to accounting irrigated and drained lands. It is conducted according to the generally accepted classification of lands, by the actual state and use of land reclamation. However, this record is not only for the lands and their subspecies, but also for the degree of irrigation and drainage, irrigation and drainage, the state of the irrigation and drainage network.

Data on the number of land registers reflect the actual state of their use and annually brought to the attention of all general economic and general government and land management bodies.

*Ключові слова: земля, земельні ресурси, земельні відносини, облік земель, якість земель, управління.
Key words: land, land resources, land resources, land registration, land quality, management.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Земельні відносини в сучасному світі відіграють важливу роль. Збільшення чисельності населення, відведення все більших територій під промислові підприємства

та об'єкти інфраструктури посилюють дефіцит землі у всьому світі, сприяють її подорожчання. Україна сьогодні знаходиться практично за межами цього процесу. Не зважаючи на трансформаційні процеси, які три-

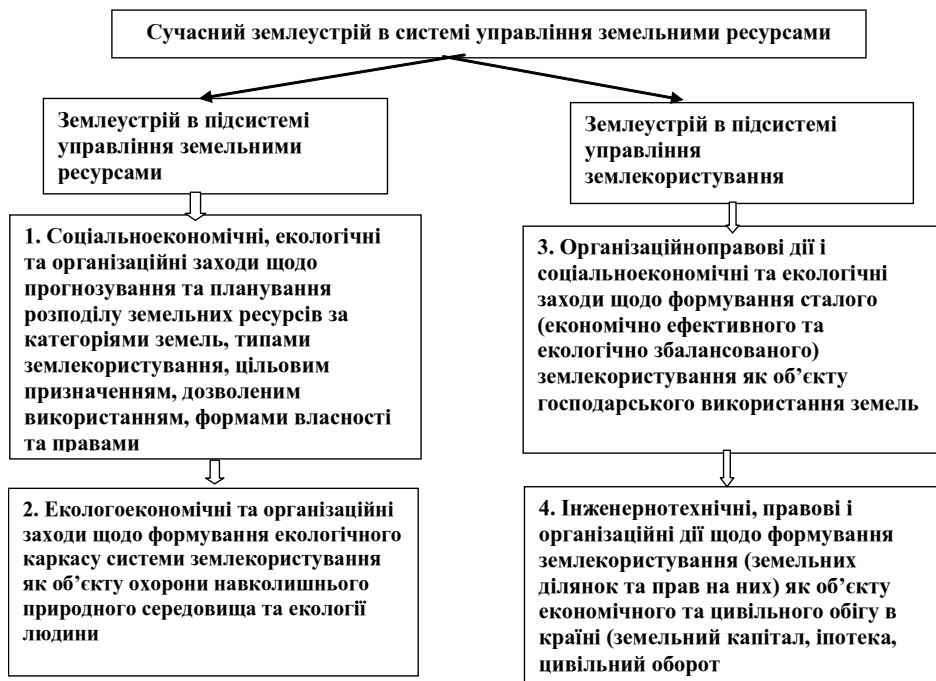

Рис. 1. Логічно-смыслова модель розвитку сучасного землеустрою в Україні у системі управління земельними ресурсами та землекористуванням

Джерело: [6].

вають уже майже три десятиліття ми все ще перебуваємо на стадії усвідомлення реальної цінності нашої землі і відпрацювання дієвих механізмів її раціонального використання. На рівні адміністративного району управління земельними відносинами має досить обмежені можливості, які не можуть суперечити загальнодержавному вектору, проте, за умови ефективного управління, сам процес землекористування може перебувати на вищому рівні організації і давати кращі результати як для землевласників чи землекористувачів, так і для суспільства в цілому.

Проблема управління земельними ресурсами завжди була актуальною, оскільки земля є основою будь-якого виробництва. Правда, якщо в сільськогосподарській сфері землі відводиться пасивна, другорядна роль, то в сільськогосподарському і лісовому господарстві вона виступає головним засобом виробництва. Це й свідчить про велике її значення.

Облік, як інформаційна база для прийняття управлінських рішень щодо землі має суперечності термінології та обрахунок земель різного цільового призначення у земельностатистичній звітності суб'єктів землегосподарювання, недоступність даних обліку земель за формами власності та суб'єктами землегосподарювання, а також неможливість зіставлення даних у часі внаслідок змін, впроваджених редакцією та подальшими змінами земельного та ресурсного законодавства. Саме ці аспекти організації та управління земельними ресурсами є найбільш актуальними на сучасному етапі розвитку ринкових відносин і становлення ринку землі в Україні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні аспекти ефективного управління земельними ресурсами досліджували багато вітчизняних вчених: Калетник Г.М. [1], Коваль А.В. [2], Іщенко Я.П. [3], Присяжнюк С.В., Любар О.О., Новоदворська В.В. [4], Глушенкова І.С., Анопрієнко Т.В., Кошкалда І.В., Трегуб О.М. [5], Третяк А.М. [6], Булигін С.Ю. [10] та інші вчені. Однак у наукових розвідках мало уваги приділено бухгалтерському обліку земель сільськогосподарського призначення в управлінні підприємством, а також узагальнення управлінської інформації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є управління обліку земельних ресурсів та надання інформації у кількісному, якісному та вартісному вимірниках про землі, що належать підприємству.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

В умовах здійснення земельної реформи виникла необхідність поглибленого вивчення проблеми екологічних і економічних аспектів ефективності використання, відтворення й охорони земельних ресурсів. Це пов'язано з тим, що земельні ресурси — один із найважливіших компонентів природного середовища, які використовуються для виробництва матеріальних благ. Земля як об'єкт управління є багатовимірним "тілом". З природноекологічної точки зору вона є матерією, фізичним тілом. Засобом виробництва вона стає лише після того, коли починає функціонувати в процесі виробництва [5].

Розвиток системи землеустрою необхідно розглядати в контексті із системою управління земельними ресурсами та землекористуванням. Враховуючи, що землеустрій є основним механізмом у виробленні та реалізації управлінських рішень він теж носить багатофункціональний характер (рис. 1) потребує формування інституціонального середовища.

Метою управління обліку земельних ресурсів є надання інформації в кількісному, якісному та вартісному вимірниках про землі, що належать підприємству на правах власності чи оренди, на підставі даних первинних документів і реєстрів аналітичного та синтетичного обліку. Отримана інформація дає змогу приймати ефективні оперативні та стратегічні управлінські рішення щодо оптимального та цільового використання земельних ресурсів з урахуванням екологічної складової. Отримання даної інформації у повному, неупередженому та достовірному стані дозволяє здійснювати повноцінний облік земельних ділянок. Методологічні основи ведення обліку земельних ділянок та здійснення витрат на їх екологізацію закріплюються в положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Процес управління є процесом збору, передачі та опрацювання інформації, яка служить основою для

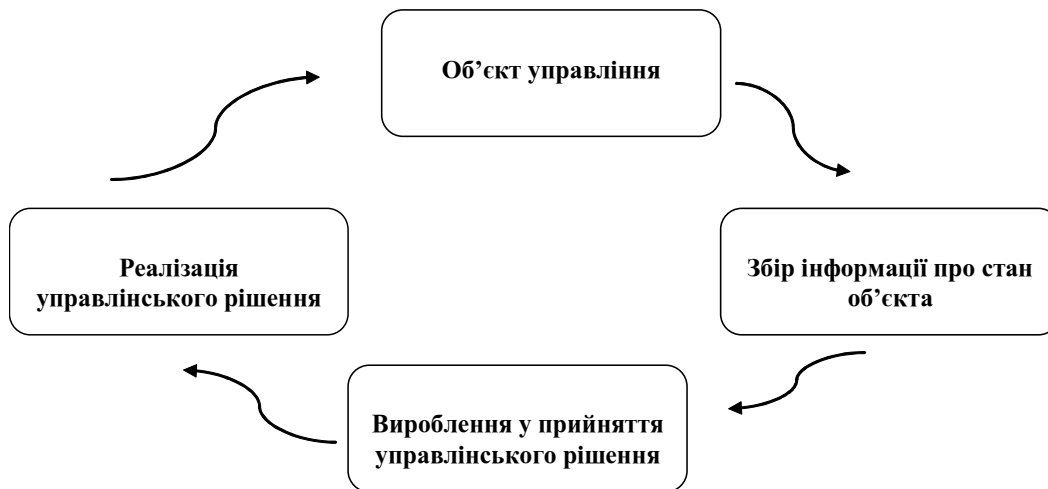

Рис. 2. Схема управління земельними ресурсами

Джерело: [5].

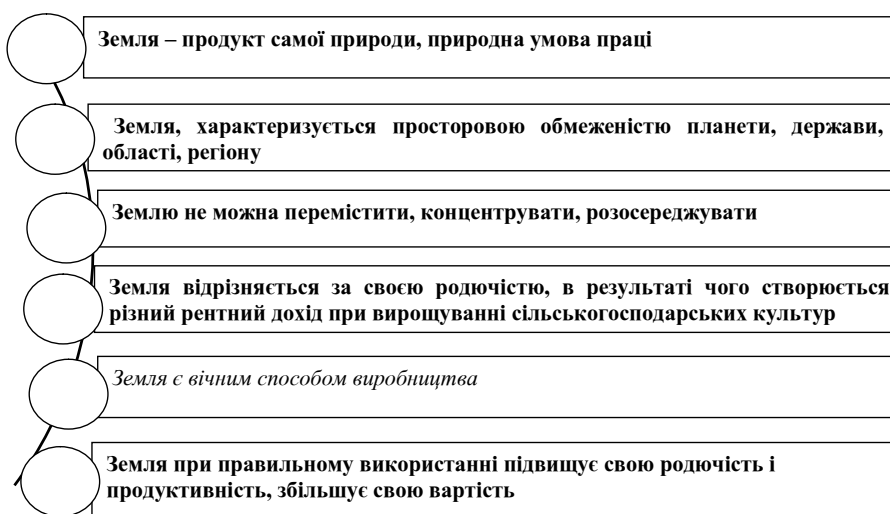

Рис. 3. Особливості землі як засобу виробництва

Джерело: [5].

підготовки рішень, здійснення цілеспрямованих дій, контролю та управління господарським комплексом. Процес управління земельними ресурсами можна подати у вигляді схеми (рис. 2).

З економічної точки зору земля виступає у ролі засобу виробництва, поєднуючи в собі властивості і функції предмета і засобу праці. Але її роль у сільсько-

му господарстві у порівнянні з іншими галузями виробництва дуже відмінна. Якщо у всіх інших галузях виробництва вона виконує пасивну роль, функціонує як фундамент виробництва, то у сільському господарстві вона виступає і як предмет праці, і як знаряддя виробництва, за допомогою якого людина вирощує необхідні їй культури. Це дає підстави вважати землю у сільському господарстві головним засобом виробництва. Земля як засіб виробництва має низку специфічних особливостей, які суттєво відрізняють її від інших засобів виробництва (рис. 3) [5].

Земля на сьогодні розглядається як простір, на якому відбувається господарська діяльність на основі права на землю, що відповідає чинному законодавству. Важливо у цьому зв'язку виділити такі

особливості використання землі як об'єкта управління (рис. 4).

У минулому державний земельний кадастр України, який був призначений для вирішення аграрних завдань, мав усі риси земельної інформаційної системи, де переважала інформація про кількість і якість земель, технічні та екологічні характеристики землекористування тощо.

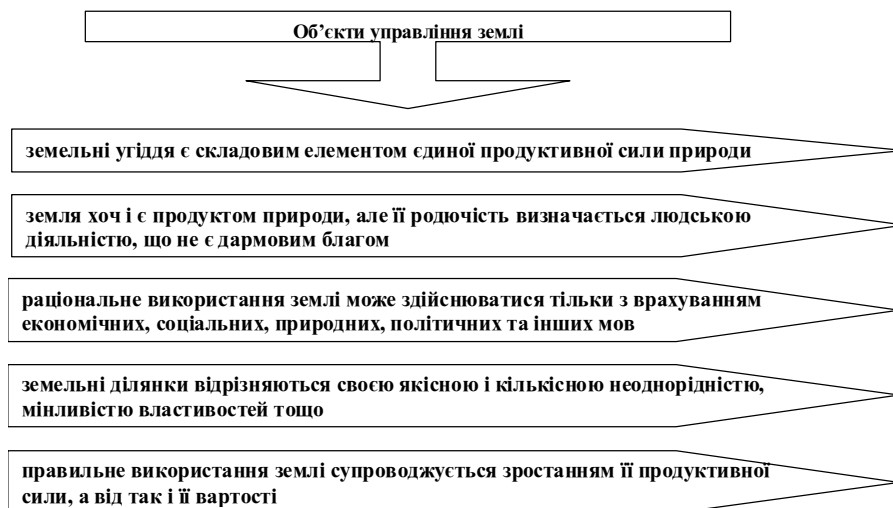

Рис. 4. Особливості використання землі як об'єкта управління

Джерело: [7].

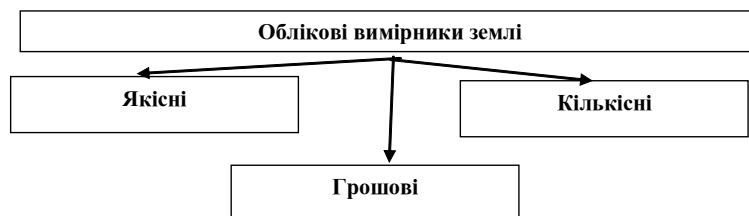

Рис. 5. Облікові вимірники землі

З прийняттям у 2001 р. Земельного кодексу України державний земельний кадастр набуває нового змісту і призначення. Йому відводиться важлива роль у реформуванні земельних відносин. Однією з його складових частин є облік кількості та якості земель. Інформація про площі земельних ділянок, склад земельних ґрунтів та їх якісний стан є найбільш вживаною споживачами [8].

Україна має значний земельно-ресурсний потенціал. Станом на 1 січня 2017 р. земельний фонд України становить 60,3 млн гектарів, або близько 6 % території Європи. Сільськогосподарські угіддя становлять близько 19 % загальноєвропейських, у тому числі рілля — близько 27 %. Показник площі сільськогосподарських угідь у розрахунку на одну особу є найвищим серед європейських країн і становить 0,9 гектара, у тому числі 0,7 гектара ріллі (середній показник європейських країн — 0,44 і 0,25 гектара відповідно). Площа чорноземів в Україні становить від 15,6 млн до 17,4 млн гектарів, або близько 8 % світових запасів [5].

Водночас у структурі земельних ресурсів країни та землекористуванні спостерігаються значні диспропорції, поглиблення яких може становити загрозу навколишньому природному середовищу та життєвому середовищу, а також ефективності господарської діяльності, стійкому розвитку національної економіки в цілому.

В Україні для господарського використання залучено понад 92 % території. Надзвичайно високим є рівень розораності території і становить понад 54 % (у розвинутих країнах Європи — не перевищує 35 %). Фактична лісистість території України становить лише 16%, що недостатньо для забезпечення екологічної рівноваги (середній показник європейських країн — 25—30 %). Надмірна розораність земель (понад 54 % земельного фонду України), у тому числі на схилах, призвела до порушення екологічно збалансованого співвідношення сільськогосподарських угідь, лісів та водойм, що негативно вплинуло на стійкість агроландшафтів і зумовило значне техногенне навантаження на екологічну сферу [5].

В Україні нараховується понад 1,1 млн гектарів деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель, які підлягають консервації, 143,4 тис. гектарів порушених земель, які потребують рекультивациі, та 315,6 тис. гектарів малопродуктивних угідь, які потребують поліпшення [5].

Найбільш істотним фактором зниження продуктивності земель і зростання деградації агроландшафтів є водна ерозія ґрунтів. Загальна площа сільськогосподарських угідь, які зазнали згубного впливу водної ерозії, становить 13,3 млн гектарів (32 %), у тому числі 10,6 млн гектарів орних земель. У складі еродованих земель перебуває 4,5 млн гектарів із середньо- та сильнозмитими ґрунтами, у тому числі 68 тис. гектарів повністю втратили гумусовий горизонт. Інтенсивно розвиваються процеси лінійного розмиву та яроутворення. Площа ярів становить 140,4 тис. гектарів, а їх кількість перевищує 500 тисяч. Інтенсивність ерозії в окремих яружно-балкових системах перевищує середні показники у 10—20 разів. Очевидно, ці процеси, які відбуваються у землекористуванні, є об'єктивними, їх не уникнути, оскільки в результаті приросту населення виникає об'єктивна необхідність у відведенні значних площ для розширення житлового будівництва, промисловості, транспорту та ін. Але в будь-якому випадку цей процес повинен бути керованим через відповідне управління. Адже Існуючі нормативи відведення земельних ділянок для потреб промисловості, транспорту, енергетики тощо в Україні у 2,5—2,7 рази перевищують нормативи, прийняті в країнах Західної Європи. Значні території зайняті відходами виробництва, відвальними породами, хвостосховищами тощо. У чорній металургії і теплоенергетиці більше 40 % займають шлаконакопичувальні та інші вмістилища відходів [5].

На якісний стан земельних ресурсів та цілого ряду об'єктів галузей економіки істотно впливають гідрометеорологічні та небезпечні екзогенні геологічні процеси і явища (селі, зсуви, обвали, карсти, просідання ґрунту, абразія, руйнування берегів водосховищ

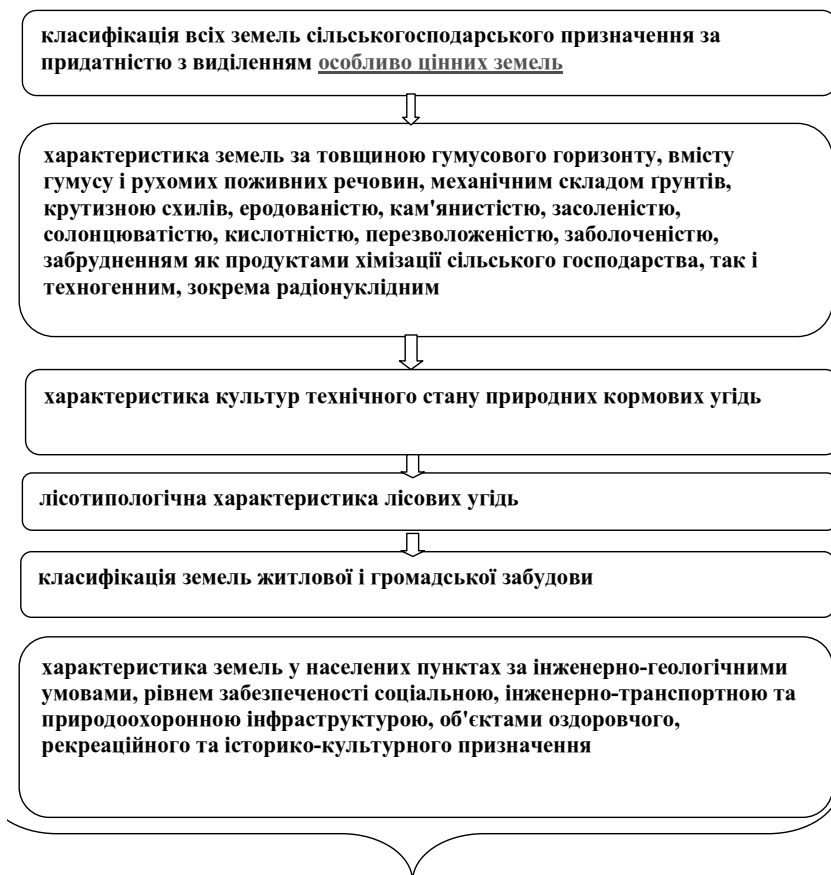

Рис. 6. Облік земель за якістю проводиться за всіма категоріями земель

Джерело: сформовано авторами на основі [8].

тощо), які поширені більш як на 50 % території [5].

Облік земель слід розглядати як державний захід щодо накопичення, систематизації й аналізу всебічних відомостей про кількість, розміщення, господарське використання земельних ресурсів та їх природний стан.

Так, як облік має важливе значення в управлінні земельними ресурсами, то він має розкривати наступне.

Основне завдання обліку кількості земель полягає в тому, щоб дати характеристику кожній земельній ділянці, землеволодінню і землекористуванню щодо їх розмірів, складу угідь, їх підвидів відповідно до прийнятої класифікації [8].

Земельно-обліковою одиницею є земельна ділянка — частина земної поверхні з установленними межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правилами, яка має ідентифікаційний (кадастровий) номер. Порядок ведення обліку земель визначається Положенням про порядок ведення державного земельного кадастру, затвердженим Урядом України. Облік земель ведеться за окремими земельними ділянками, власниками землі і землекористувачами, у тому числі орендарями. При обліку земель виділяють землі населених пунктів, які є просторовим операційним базисом для житлового, адміністративного, культурно-побутового та виробничого будівництва в містах, селищах міського типу і сільських населених пунктах з густою забудовою дрібними ділянками, та землі поза ними. Це переважно землі сільськогосподарського призначення, лісового фонду, які виступають головним засобом виробництва відповідно в сільському й лісовому господарстві та інші. Кожна земельна ділянка характеризується відповідною сукупністю земельних угідь за категоріями земель, в основі яких лежить її цільове призначення. При цьому слід мати на увазі, що цільове призначення земельної ділянки може уточнюватися або змінюватися обмеженнями прав на неї, внаслідок чого може змінюватися склад земельних угідь.

Обліком передбачена кількісна характеристика земель, що перебувають у власності, зокрема в державній, приватній і комунальній, а також земель, які перебувають в оренді. Виділяється також інформація про землі, що оподатковуються і не оподатковуються.

Особлива увага надається обліку зрошуваних і осушуваних земель. Він ведеться за загальноприйнятою класифікацією угідь, за фактичним станом і використанням меліоративних земель. Однак цей облік ведеться не тільки за угіддями та їх підвидами, але й за ступенем зрошуваності й осушуваності, способами зрошення й осушення, станом зрошувальної й осушувальної мережі [8].

Дані обліку кількості земель відображають фактичний стан їх використання і щорічно доводяться до відома всіх загальногосподарських і державних органів управління земельними ресурсами.

Облік земель за якістю проводиться за всіма категоріями земель і містить такі дані, зокрема, характеристику земель за товщиною гумусового горизонту, вмістом гумусу і рухомих поживних речовин, механічним складом ґрунтів, крутизною схилів, еродованістю, кам'янистістю, засоленістю, солонцюватістю, кислотністю, перезволоженістю, заболоченістю, забрудненням як продуктами хімізації сільського господарства, так і техногенним, включаючи радіонуклідне; лісотипологічну характеристику лісових угідь [9].

На сьогодні важливим є якість земель, що має як теоретичне, так і практичне значення. По-перше, характеристики якості земель використовуються в системі

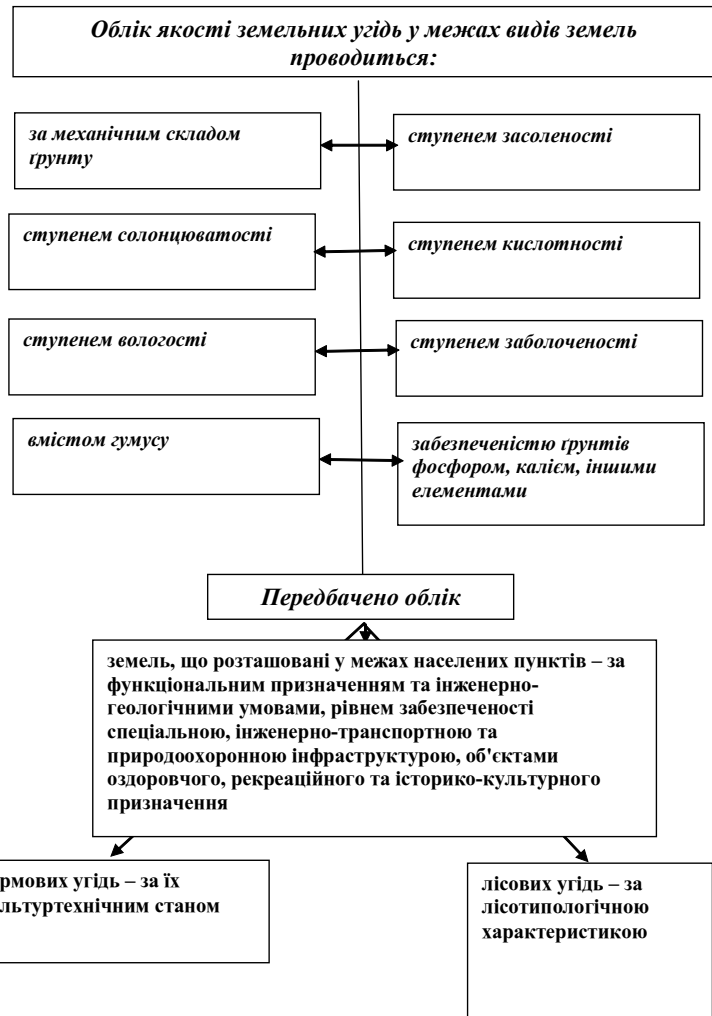

Рис. 7. Проведення обліку якості земель

Джерело: сформовано авторами на основі [12].

моніторингу земель для прогнозу і своєчасного запобігання деградаційним процесам, для їх охорони і раціонального використання. По-друге, облік якості земель, бонітування ґрунтів є складовими Державного земельного кадастру, відомості з якого використовуються для регулювання земельних відносин, визначення розміру плати за землю і цінності земель у складі природних ресурсів [10].

Облік якості земель, проводиться із урахуванням ДСТУ 4362:2004 "Якість ґрунту". Показники родючості ґрунтів". Згідно з нормативним документом, для оцінювання родючості ґрунту повинні використовуватись:

- матеріали великомасштабного обстеження ґрунтів і їх коригування (нариси, ґрунтові карти);
- матеріали детального агрохімічного обстеження ґрунтів;
- матеріали еколого-меліоративного моніторингу;
- результати тривалих стаціонарних польових дослідів наукових установ у конкретних ґрунтово-кліматичних умовах [11].

У системі державного земельного кадастру передбачено проведення класифікації не тільки ґрунтів, але й земель.

У природничих науках під ґрунтом переважно розуміють верхній пухкий шар земної суші, сформований під впливом різних чинників ґрунтоутворення. Класифікація ґрунтів будується за принципом їх походження і розвитку.

Під час класифікації земель виділяють ділянки території з характерним не тільки конкретним ґрунтовим покривом, але й усіма іншими умовами, від яких зале-

жить спосіб їх використання. До таких умов належать: клімат, характер водного і теплового режимів ґрунту та прилеглих шарів атмосфери, рельєф місцевості, експозиція схилів окремих ділянок, конфігурація, розміри й розміщення, природна рослинність і придатність земель для вирощування певних культур, господарська діяльність людини (обробіток, удобрення, меліорація земель тощо).

Дані обліку якості земель за кількістю показників є дуже об'ємними. У повному обсязі ще не вдалося їх зібрати і відобразити у наявній земельно-кадастровій інформації [12].

Що стосується обліку лісових угідь та земель у межах населених пунктів, то в земельному обліку було б доцільно давати тільки якісні характеристики земельних угідь, а решту — відповідно у системі лісового та містобудівного кадастрів.

Облік якості земель у складі державного земельного кадастру забезпечує одержання необхідних і вірогідних відомостей для вирішення важливих завдань регулювання земельних відносин у країні. Його дані є базою для бонітування ґрунтів і представляють собою порівняльну оцінку ґрунтів за основними природними властивостями, що мають сталий характер та істотно впливають на урожайність сільськогосподарських культур у природних кліматичних умовах [12].

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

На нашу думку, земельні ресурси відіграють важливу роль у житті суспільства. В економіці їх розцінюють з позиції просторового розміщення виробничих потужностей та об'єктів інфраструктури, а також з позиції фактору виробництва у сільському господарстві. При цьому основними параметрами, які беруться до уваги є локалізація земельних ділянок і родючість ґрунтів. Окрім названих параметрів, земля — простір для життя людини, тому особливу увагу приділяють її екологічній складовій.

Література:

1. Калетнік Г.М. Перспективи розвитку земельних відносин та ринку землі в Україні Г.М. Калетнік, С.В. Козловський Агросвіт. — 2012. — № 12. — С. 2—6.
2. Коваль А.В., Заболотчук А.В. Облік земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств в Україні. Ефективна економіка. 2018. № 4. — URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6236>
3. Іщенко Я.П. Облік використання земель сільськогосподарського призначення на умовах емфітеузису. Облік і фінанси. — 2016. — № 4. — С. 34—39. — URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2016_4_6
4. Присяжнюк С.В., Новодворська В.В., Любар О.О. Земельні ресурси як об'єкт бухгалтерського обліку. Збірник наукових праць ВНАУ. Сер. Економічні науки. — 2012. — № 1 (56). — Т. 2. — С. 219—223.
5. Управління земельними ресурсами: конспект лекцій (для магістрів спеціальності 193 — Геодезія та землеустрій) І.С. Глушенкова, Т.В. Анопрієнко, І.В. Кошккалда, О.М. Трегуб; Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018.
6. Третяк А.М., Третяк Н. А. Сучасний землеустрій в Україні: поняття, сутність, тенденції розвитку. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2016. № 3. С. 3—11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zemleustriy_2016_3_3 Земельні ресурси як об'єкт управління URL: <https://buklib.net/books/35317/>
7. Земельні ресурси як об'єкт управління (2006) URL: <https://buklib.net/books/35317/>
8. Облік кількості і якості земель URL: <http://www.novageografia.com/vogels-2133-1.html>

9. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок ведення державного земельного кадастру" від 12.01.1993 р. № 15. — URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93-%EF&p=130022-4718675542>

10. Булигін С.Ю. Якість земель як основа контролю землекористування [Текст]: библиографія С.Ю. Булигін Агроекологічний журнал. — 2015. — № 1. — С. 36—46.

11. Закон України "Про державний земельний кадастр" від 01.01.2019, — стаття 33 Облік кількості та якості земель. URL: <https://zem.ua/uk/53-komentar-do-zakonu-ukrajini-pro-derzhavnij-zemelnij-kadastr/409-zakon-pro-derzhavnij-zemelnij-kadastr-stattya-33-oblik-kilkosti-ta-yakosti-zemel>

12. Облік кількості та якості земель (2016) URL: <https://studfiles.net/preview/5286773/page:26/>

References:

1. Kaletnik, G. M. (2012), "Prospects for the development of land relations and the land market in Ukraine", *Ahrosvit*, vol. 12, pp. 2—6.
2. Koval, L.V. and Zabolotchuk, A.V. (2018), "Accounting of land resources of agricultural enterprises in Ukraine", *Efektivna ekonomika*, [Online], available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6236>, (Accessed 17 Apr 2019).
3. Ishchenko, Ya. P. (2016), "Accounting for the use of agricultural land under conditions of emphyteusis", *Accounting and finance*, [Online], vol. 4, pp. 34—39, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2016_4_6, (Accessed 19 Apr 2019)
4. Prisyazhnyuk, S.V. Novodvorskaya, V.V. and Lyubar, O.O. (2012), "Land resources as an object of accounting", *Zbirnyk naukovykh prats' VNAU*, vol. 1 (56), pp. 219—223.
5. Glushenkova, I. S. Anoprienko, T. V. Koshkalka I. V. and Tregub, A. M. (2018), *Upravlinnia zemel'nyy resursamy: konspekt leksij (dlia mahistriv spetsial'nosti 193 — Heodeziia ta zemleustriy)* [Land Management: A summary of lectures (for masters of specialty 193 — Geodesy and land management)], *nats. un-t. mis'k. hosp-va im. Beketova O. M., Kharkiv, Ukraine*.
6. Tretyak, A. M. Tretyak, N. A. (2016). "Modern organization of the use of land in Ukraine: concept, essence and progress trends". *Organization of the land, cadastre and monitoring of land* [Online], vol. 3, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2016_4_6 (Accessed 20 Apr 2019).
7. Tretyak, A. M. (2006), "Land resources as an object of management", available at: <https://buklib.net/books/35317/> (Accessed 18 Apr 2019).
8. Stupen', M.H. Hul'ko, R.J. and Mykula, O.Ya. (2006), "Accounting for the quantity and quality of land", available at: <http://www.novageografia.com/vogels-2133-1.html> (Accessed 20 Apr 2019).
9. Cabinet of Ministers of Ukraine (1993), Resolution "On the procedure for conducting state land cadastre", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93-%EF&p=1300224718675542>, (Accessed 16 Apr 2019).
10. Bulygin, S. Yu. (2015), "Land quality as the basis of land use control", *Ahroekolohichnyy zhurnal*, vol. 1, pp. 36—46.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine "About the state land cadastre", available at: <https://zem.ua/uk/53-komentar-do-zakonu-ukrajini-pro-derzhavnij-zemelnij-kadastr/409-zakon-pro-derzhavnij-zemelnij-kadastr-stattya-33-oblik-kilkosti-ta-yakosti-zemel>, (Accessed 16 Apr 2019).
12. Stupen', M.H. Hul'ko, R.J. and Mykula, O.Ya. (2006), "Accounting for the quantity and quality of land", available at: <https://studfiles.net/preview/5286773/page:26/> (Accessed 18 Apr 2019).

Стаття надійшла до редакції 25.04.2019 р.